

Advocaten en notarissen
Strawinskylaan 2001
Postbus 75640
1070 AP Amsterdam
Nederland
T +31 20 546 02 01
F +31 20 546 07 10
www.stibbe.com

Onze ref.
CK/AB 1023079-12283660

Memorandum

Aan Het bestuur
Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters

Van A.W. Bos
Stibbe Amsterdam

Datum 27 februari 2012

Betreft **VGG / LNV: nieuwe aankoopsubsidiereregeling**

Bij brief van 9 juli 2010 heeft de Staat een nieuwe aankoopsubsidiereregeling genotificeerd bij de Europese Commissie. Bij beschikking van 13 juli 2011 heeft de Commissie deze regeling goedgekeurd. In ons memorandum van 6 juli 2010 aan het Ministerie van LNV hebben wij al een analyse gegeven van de nieuwe aankoopsubsidiereregeling en in het bijzonder de negatieve aspecten daarvan. Ten behoeve van de bespreking van het bestuur van de VGG met vertegenwoordigers van het ministerie van EL&I van 28 februari 2012, geef ik hierna een overzicht van de belangrijkste punten.

Vooraf merk ik nog op dat de aankoopsubsidiereregeling ook een aantal positieve onderdelen bevat die een verbetering vormen ten opzichte van de oude aankoopsubsidiereregeling. Meest in het oog springende verbetering is dat de nieuwe regeling niet meer uitgaat van een limitatieve lijst van begunstigden, zijnde de TBO's. Deze positieve onderdelen blijven hier verder buiten beschouwing.

De voornaamste negatieve onderdelen van, en onzekerheden omtrent de nieuwe aankoopsubsidiereregeling zijn als volgt:

- (1) Uit de aankoopsubsidiereregeling blijkt niet of de overheden (en BBL) in het vervolg gronden die in overheidshanden zijn via een transparante procedure zullen verkopen, waarbij alle particulieren voor die gronden in aanmerking kunnen komen. Dit is wel noodzakelijk om tot gelijkberechtiging te komen.
- (2) De aankoopsubsidiereregeling kan een prijsopdrijvend effect hebben voor particuliere gronden binnen de EHS. Er kan een aankoopsubsidie worden verkregen voor de reële waarde van de grond. Zou de betreffende subsidieontvanger (een TBO of een andere particulier) ook nog beschikken over eigen gelden dan kan hij die vervolgens inzetten om andere partijen te overbieden boven de reële waarde (vgl. de casus Biljoen). Daarvoor kan mede aanleiding bestaan omdat op grond van de aankoopsubsidiereregeling meerdere partijen een aan-

koopsubsidie kan worden toegekend voor hetzelfde stuk grond. Dit creëert het risico van een – deels met overheidsmiddelen gefinancierde – biedingstrijd.

- (3) Er wordt alleen een aankoopsubsidie verstrekt voor de aankoop van gronden die door de provincie daarvoor zijn aangewezen. De kans bestaat dat de provincies alleen die stukken grond zullen aanwijzen die voor de TBO's interessant zijn, althans waarvan de TBO's hebben aangegeven concrete interesse in de verwerving te hebben.
- (4) Onduidelijk is hoe de criteria zullen worden uitgelegd en toegepast die in artikel 3 worden gesteld aan begunstigden van aankoopsubsidies. De gebruikte criteria ('het verrichten van duurzaam natuurbeheer overeenkomstig het natuurbeheertype zoals voorgeschreven in het natuurbeheerplan') zijn arbitrair.
- (5) Het is merkwaardig dat een aankoopsubsidie kan worden aangevraagd en toegekend voor de verwerving van een stuk grond, zonder dat hoeft te worden aangetoond dat die grond ook daadwerkelijk te koop staat en zal kunnen verworven. Hoewel de aankoopsubsidie niet zal worden uitgekeerd als de grond uiteindelijk niet zal worden verworven, wordt deze wel meegerekend bij de bepaling of het subsidieplafond al is overschreden. Dit kan leiden tot een onterechte (initiële) afwijzing van andere aanvragen wegens overschrijding van het subsidieplafond.
- (6) De subsidieontvanger heeft de verplichting om het beheer van zijn terrein af te stemmen met de beheerders van de omliggende natuurterreinen. Onduidelijk is hoe de overheden aan deze verplichting invulling gaan geven. Dit zou ertoe kunnen leiden dat (kleine) particuliere grondeigenaren worden gedwongen om het beheer van hun terrein af te stemmen op dat van omliggende grootgrondbezitters (zoals de TBO's).
- (7) Onzeker is of de provincies de aankoopsubsidieregeling één op één zullen overnemen en dus zullen omzetten in provinciale regelgeving zonder daarbij (substantiële) wijzigingen door te voeren.
- (8) De nieuwe aankoopsubsidieregeling bevat een openstellingseis: terreinen die worden verworven middels een openstellingseis moeten 358 dagen per jaar kosteloos worden opengesteld. Onder omstandigheden kan het onmogelijk en/of onwenselijk zijn om aan deze eis te voldoen. Bovendien leidt de openstellingseis tot een ongelijke situatie ten opzichte van de TBO's die onder de oude aankoopsubsidieregeling subsidie hebben ontvangen voor de verwerving van gronden. Daarvoor gold namelijk geen openstellingseis.
- (9) Ook op detailniveau is onduidelijk hoe de aankoopsubsidieregeling precies zal worden toegepast en uitgewerkt. Dit is van belang omdat het algemene beeld van de VGG is dat de betrokken ambtenaren op provinciaal niveau van opvatting lijken te zijn dat natuur het 'beste' in handen is bij de TBO's. Zelfs als de tekst van de aankoopsubsidieregeling dus wijst op gelijkberechtiging, is daarmee niet gegeven dat aan de bevoorrechte positie van de TBO's daadwerkelijk een einde zal komen. Daarvoor is een cultuurverandering vereist.

* * *